

בנותיבות מהרי"ץ

לק"י גליון י"א | ניסן התשפ"ו בשל"ז

הולכי נתיבה

מאיר נתיבות

מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בניסן נגאלו ובניסן עתידיו להגאל (ר"ה יא, א)

בימים אלו בהם מוסדי עולם נרעשו, מרגישים כולנו בפעמי משיח הקרב ובא, ואף שאין איתנו יודע אימתי קאתי מר, מכל מקום הנה ישועתנו קרובה לבא ותקותנו להגלות.

על כן ראיתי לחזק הלבבות, להביא כאן מדברי מוהר"ר שלמה טביב זלה"ה (תלמידו של מוהר"ר יעיש קורייני זלה"ה בעל מחמדי שמים. ורבו של מוהר"ר חיים סנואני זלה"ה) מגדולי חכמי ומקובלי שרעב בספרו 'חכמת שלמה' פרשת פנחס, מה שדרש על הפסוק ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל

(במדבר כ"ח, י"ז).

ובחמשה, אותיות שמחה בו. שעתיד הקב"ה לשמח עמו ישראל בגאולה, במהרה בימינו אמן, ולהעלות כנסת ישראל וקרנו ירים.

ועוד כתב, כי ראשי תיבות של פסוק זה הם 'ויעלה משיח', שיעלה קרן משיחנו בו. וזה ראייה גדולה כאן, שחג זה מוכן לכך. ועוד אותיות יעל יה"ו משיח, שיעלה אותו השי"ת במעלות למען שמו, עכל"ק.

הנה רמז וחיזוק גדול לגאולה העתידה לבוא בימים קדושים אלו, ויה"ר שעוד השנה נזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים, בבנין בית עולמים, אכ"ר.

בברכת תוסיתו שנים רבות שמחים

במועדים טובים

מערכת 'בנותיבות מהרי"ץ'

נ"ב, מחמת עיכובים שונים לא יצא גליון זה לאור במהלך החורף האחרון, נקווה שבמהרה י"ת כעת יופיע הגליון כסדרו, לפחות ארבע פעמים בשנה, לשמחת לב בני התורה.

בבד לב פרעה משל נפלא שהובא במדרש הגדול

א) במדרש הגדול (שמות ה', כ"ב. דף פ"ז) מובא משל מעניין על משה רבינו ופרעה הרשע, ממש הפלא ופלא. ואף שהמשל הזה מובא גם במדרשים אחרים, אולם במדרש הגדול יש בו תוספת מרובה. אמרו, למה היה פרעה דומה, בשעה שבא אליו משה בשליחותו של מקום, ואמר לו, מי י"י אשר אשמע בקולו (שמות ה', ב'), לחמור שמינוהו על המכס. כל מי שיעבור עליו, נותן לו מכסו. פעם אחת, מלך שבבהמות ופקח שבחיות - ואלו הן, הארי והשועל - עלה בדעתו ליטול מהן מכסו, כדרך כל בני אדם. [אגב, לא מובן מדוע המדרש הגדול קרא לאריה "מלך הבהמות", הרי הוא מלך החיות? בדקתי במדרש הגדול כת"י שברשותי, גם שם כתוב כך. ואפילו שחז"ל אומרים בחולין ובעוד מקומות, שחיה בכלל בהמה, ובהמה בכלל חיה. עדיין יש הבדל בין בהמות לחיות (עין רמב"ן והעמק דבר בראשית א', כ"ד). וצ"ע].

אמר להם, "תנו לי מכסי". אמרו לו, "ומה טכך?" אמר להן, "המלך מינה אותי. וציווה אותי על כל העובר כאן, שאקח ממנו מכסי". אמר לו השועל, והלא זה מלך שבבהמות, וכי אפשר ליקח מן המלך מכס? אמר החמור, "ידעתי שהוא מלך. אלא אעפ"י כן, איני זז מכאן, עד שאקח ממנו מכסי". אמר השועל, "כמדומה אני, שעד כאן אתה מבקש מכס, ועתה תבקש נפשך. אלא לך לעצמך, קודם שיושיט בך המלך ידו". ולא שמע. אחר כך רמזהו, ולא נרמז. עקצהו, ולא נעקץ.

כיון שראה הארי שטותו, אמר לשועל, "אינני יכול לסבול סכלותו של זה. אלא, הריני עושה אותו חתיכות, והבא לי ואוכל". כך עשה הארי. הושיט ידו, והפילהו לארץ, ועשה הימנו חתיכות חתיכות. והלך וישב לו, וציווה לשועל להביא לו.

מה עשה? פשפש על לבו שלחמור, ואכלו בפומו בשתיקה. ולקח חתיכה חתיכה, והביא לפני המלך ואכל. כיון שהגיע לבני מעיו, פשפש בשביל לבו, ולא מצאו. קרא לשועל ואמר לו, "והלב היכן הוא?" אמר לו, "אדוני המלך, חכם וגיבור שכמותך, שואל שאלה זו? אילו היה לו לב, היה מצריך עצמו לכל הדברים האלו, לאבד נפשו על מכסו?" חזר המלך ואמר, "אין אלו אלא דברי טעם. שאלמלי היה לו לב, לא היה מצטרך לכל זאת". כך פרעה הרשע שדומה לחמור, והקב"ה נמשל לארי, ומשה לשועל וכו', ע"כ לשון מדרש הגדול.

ב) השועל בנמשל, הוא משה רבינו. ואמר משה לקב"ה, "אין לפרעה לב". בשביל להבין כוונתו צריך לתת רקע לוויכוחים ביניהם. אמר משה לפרעה משם הקב"ה, "שלח את עמי ויחגלו לי במדבר. ופרעה עונה, מי י"י אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא ידעתי את י"י וגם את ישראל לא אשלח" (שמות ה', א'-ב').

טוען משה לפרעה; "הקב"ה בורא שמיים וארץ, ברא את כל העולם, את כל צבא השמיים. אותנו ואותך, ואתה לעומת זאת משיב 'לי יארי ואני עשיתני' (יחזקאל כ"ט, ג)". פרעה ענה למשה; "כגנזכים שלי נמצאים אלוהי עמון, ואלוהי מואב וכו', והקב"ה לא נזכר ביניהם". ניסה משה להסביר לפרעה ואמר, "כל אלו דברים בטלים. אני מדבר על מלך מלכי המלכים, שברא את כולם", ולא הצליח לשכנעו. לכן טען משה, "פרעה לא קולט. אין לו לב!" על זה נאמר, **כבד לב פרעה מאן לשלח העם** (שמות ז' י"ד), ללמד שנעשה לבו כבד וקשה. אמנם המדרש

הגדול לא קישר משל זה לפס' האמור, אבל לפי מה שנסביר לקמן בס"ד, יווכח שזה קשור.

תמיהה גדולה במשל זה

ג) נחזור לעניין המשל. צריכים "לשזור" את העניין, להבין פשוט, מה חז"ל רוצים ללמדנו במשל זה. כי יש פרטים במשל ובנמשל שאינם משתווים, ואף שלמעשה נראה שיש כאן דברים נסתרים, ננסה לראות בעינינו מה שנוכל.

העובדא שהחמור טיפש שבטיפשים, היא ברורה. אבל איך הארי מקבל את דברי השועל? בפרט שבנמשל, הארי רומז להקב"ה? וכי הארי לא מבין שעליו לחשוך בשועל שאכל את הלב? במקום זה, אומר הארי, "אין אלו אלא דברי טעם". משמע, שהארי נהנה מסברת השועל, הא כיצד?

ביאור דין ניטל הלב, טריפה. וביאור המשל על פי דברי האחרונים בדין זה

ד) נפסק בשו"ע (יו"ד סימן מ' סעיף ה'), ניטל הלב, בין ביד בין מחמת חולי, טריפה. מעשה היה ששחטו תורנגולת, ולא נמצא בה לב. ואנשים המוחזקים לכשרים שטיפלו בשחיטה, העידו שמאז השחיטה ועד פתיחתה בכדי להכשירה, לא יצאה מן מקום השחיטה, כך שאין לחוש שנאבד הלב.

החכם צבי (סימן ע"ד) נשאל שאלה זו, ופסק שהעוף כשר ולגבי עדות העדים הנ"ל, הבין שמעידים עדות שקר (אין הכוונה שהם ממש "סהדי שקרי", אלא שעדותם מוטעית, והלב נעלם באיזה אופן). דהיכי ניסק אדעתין, שתורנגולת זו היתה בלי לב. הרי א"א לחיות בלי לב. לכן ודאי שהיה לתורנגולת לב. בשלמא אם היתה התורנגולת חולה, אפשר להבין שהלב התמסמס. אך בתורנגולת בריאה, יש להכשירה.

הפוסקים שבאו אחריו מביאים שאכן אירע מעשה כזה, ששחטו תורנגולת ונמצאה ללא לב. אמר השוחט "תשחטו מיד את התורנגולת הנוספת הנמצאת פה". וכיון ששחטו אותה, נמצא לב התורנגולת הראשונה, בַּזְּפֶק של השנייה, מפני שעוד לא הספיק להיטחן. התברר שתורנגולת זו חטפה את הלב ואכלתו.

מסכימים להלכה זו רבים מהפוסקים, וביניהם מהרי"ץ בזבח תודה (ס"ק י"ב). גם מהר"ל מפראג הורה להיות. כי "ניטל הלב" האמור בשו"ע, היינו שהוציאוהו מהתורה נגולת בהדיא לפני השחיטה, שהרי לא יתכן שתחיה ללא לב.

ה) אך בא רבי' יהונתן אייבשיץ בכרתי ופלתי (שם סק"ד) וטוען, כי מי שמורה כך, מאכיל נבילות לישראל ח"ו. ודאי שבהמה זו טריפה. ואם תאמר, היאך חיותה בהמה זו בלא לב? צריך לומר שדלדול בשר במקום אחר בגוף, מילא את תפקיד הלב. במקום זה האמור, עבר כל דם הגוף, והשלים תפקיד הלב.

דהיינו, אף שאיננו רואים היכן נמצא דלדול בשר זה, אינו מספיק לדחות סברתו, כי צריך למצוא אותו באופן מיוחד. הדבר הוכח במציאות. מהרי"א אייבשיץ אישר את הדבר בהמשך, מאת רופאים שבקיאם בחכמת הניתוח, שאמרו לו שיש איבר אחר, עם שני חללים ועורקים, היכול למלא את תפקיד הלב, למרות שצורתו שונה מן הלב. לכן תורנגולת זו טריפה, כי ע"ז נאמר "ניטל הלב, טריפה".

החזו"א הכריע למעשה להקל, כדעת החכם צבי. וביחס לטענת הפלתי שדלדול הבשר המדובר מילא את מקום הלב, השיב שאדרבה, זהו כעוף שיש לו לב, שהרי איבר

זה מילא מקומו. הרי אין הלכה האומרת – נשתנה צורת הלב, טריפה. לכן אפילו שהלב עצמו אינו בנמצא, הוראת החכם צבי וסיעתו מקויימת, ולא מטעמייהו. ואף שיש מה להאריך בדקדוקים בשיטתם, לא כאן המקום.

ו) נחזור לעניין דידן; אומר האריה, "דברי השועל הם דברי טעם", היינו שאמר השועל סברא נפלאה. הוא אמר את אחת הסברות האמורות, או של הכרתי ופלתי, או של החזו"א.

ביאור נוסף במשל זה

האמת שישנו צד אחר בכוונת השועל, שתובן על פי האמור במדרשים אחרים. שם סיימו את המשל ואמרו, שאַבְרָה הכבד, הוא הלב שחסר לחמור. משמע, כי הלב של פרעה, נעשה כמו כבד.

הלב הוא 'משכן החכמה'. ולב זה נעשה כמו כבד. משמע שתכונות איבר הלב, השתנו לתכונות איבר הכבד, והיינו שנעשה פרעה טפש.

ביאורו של הגראי"ל שטיינמן ע"פ מדרש זה

כי לפרעה לא היה לב

ח) הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה בשווייץ בזמן השואה, ובספרו אילת השחר על התורה (שמות ז', י"ד) כתב כך, במדרש רבה איתא, מה הכבד כועס, אף לבו של זה נעשה כבד עכ"ל. אחד הגיע לשווייץ בשנת תרצ"ט, וסיפר כי הפר" פסורים של המוזיאון מלונדון, שם נמצאים גופות חנוטי מצרים, אמר, דכשעסק בגופו של פרעה, ראה שלבו עשוי מבשר כבד, והשתומם. ואמרתי לו את המדרש הנ"ל.

ידוע שקמו חוקרים, לחקור את קדמוניות המצרים, וכיצד חנטו את מלכיהם וכדו'. חניטת הפרעונים היא באופן שנראה ממש כאילו שהם חיים, שוכבים על מִטָּה תיהם. באמצעות החמרים החזקים שניתנו להם, נשארו איבריהם חזקים, כמו אדם חי.

אותו אחד שהתעסק בגופת פרעה, השתומם לראות את לבו של פרעה עשוי מבשר כבד. והסביר לו הגראי"ל את העניין, עפ"י המדרש, שלבו של פרעה נעשה כבשר הכבד. ממש הפלא ופלא לראות במוחש כי בשר הלב נעשה כמו כבד.

ט) אך הגראי"ל שטיינמן נשאר על זה בקושיא: למ"ד במכילתא, שפרעה נטבע בים, הרי לא חנטו אותו. ולמ"ד שנשאר חי, י"א שמלך אחר כך בנינוה, עי' פרקי דר"א פרק מ"ג. ואולי, אח"כ חזר למצרים, וחנטוהו שם.

אם היה מלך בנינוה, לא שמענו, ולא מסתבר, שחזר להיקבר במצרים. מסתמא נשאר בנינוה, ושם מת. נמצא שכלל לא חנטוהו.

אולי אפשר לתרץ קושייתו ולומר שגם על עבדי פרעה נגזר עונש זה, שייחפכו תכונות לבם לתכונות הכבד, שהרי נאמר וַיִּכְבֹּד לְבֹו הוּא וְעַבְדָּיו (שמות ט', ל"ד). עוד נאמר, כִּי אֲנִי הַכְבֵּדְתִּי אֶת לְבֹו וְאֶת לֵב עַבְדָּיו (שמות י', א'). יכול להיות, שאחד מעבדי פרעה, מאותם שנהפך לבם ללב עם תכונות הכבד, נתמנה למלך במקומו, אחרי שעם ישראל יצאו ממצרים. ואת אותו ממלא מקום, מצאו חנוט. לא את פרעה האמיתי.

י) תשובה נוספת נלע"ד בס"ד, לפי מה שכתב מהר"ש שבזי בחמדת ימים, כי מלך נינוה לא היה פרעה עצמו, אלא גלגולו, שהרי מאז עד זמן יונה הנביא, עברו מאות שנים. הפלא ופלא.

(נערך מתוך שערי יצחק פרשת משפטים ה'תשע"ז)

מעמד הקבלת פני רבו למרון הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

ביום א' דחזה"מ סוכות, נהרו ובאו מכל קצוות הארץ, המוני מבקשי תורה, רבנים, דיינים, מורי הוראה ומרביצי תורה, ובראשם רבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' ורבני ישיבת 'איתן התורה' אלעד, למעמד הקבלת פני רבו למרון הגר"י רצאבי שליט"א. המעמד נפתח בתפילת תשב"ר טהורה, במעמד של כ 300 מצעירי הצאן של ק"ק תימן ברחבי הארץ, שהעתיירו בתפילה לישועת עם ישראל, ולרפואת רב העיר בני ברק הגאון רבי מסעוד בן שמעון שליט"א.

במעמד נשאו דברים הגאון רבי אבירן יצחקיהלוי שליט"א, אב"ד תל אביב. הגאון רבי משה רצאבי שליט"א, רב קהילות קודש תימן בב"ב, אלעד, חריש ועפולה. הגאון רבי אריה שרעבי שליט"א, רב ק"ק 'נתיבות שלום' בני ברק. הגאון רבי יוסף חממי שליט"א, רב שיכון ה' ב"ב. הגאון רבי יונה קלזאן שליט"א ראש ישיבת 'איתן התורה'.

במעמד השתתפו סגן ראש העיר הרב אליהו שושן הי"ו, וידידנו חבר מועצת העיר הרב יהונתן צדוק הי"ו. את המעמד הנעים המשורר ר' הראל סעד הי"ו.

הכל מעלין לירושלים: שבת רוממות בעיה"ק ירושלים ת"ו - במחיצת מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

המוני בני תורה תושבי עיה"ק ירושלים וסביבותיה, התקבצו ובאו לשהות במחיצת מרן הגאון הגדול רבי יצחק רצאבי שליט"א, בבואו לשבות בעיה"ק לשאת מדברותיו ולהתרום יחדיו לעבודת השם.

התפילות נערכו בבתי המדרשות של ק"ק תימן בשכונת מחניים וסביבותיה, כאשר בליל שבת התקיים עונג שבת המוני בו נשא מרן שליט"א מדברותיו והתווה את דרכי עבודת ה' בימים אלו. סעודה שלישית נערכה בבית ידידנו הגאון הרב עזריאל צדוק שליט"א לרגל שמחת הבר מצוה לבנו נ"י, בהשתתפות חמיו הגאון הגדול הרב שלמה צדוק שליט"א רבה של תל מונד, אליה התקבצו המוני בחורי הישיבות הקדושות לשמוע טללי תחיה וחזק ממרן שליט"א בעת רעוא דרעוין, ולשאוב מלא חופניים שמחה ורוח הקודש לעלות אל בית ה'.

במוצש"ק התקיים השיעור השבועי בישיבת 'בית הלוי' שהיתה מלאה מפה לפה, ובסיומו נערכה שמחת חתן כמסורת ק"ק תימן יע"א, בלווי משוררים והמון חוגג.

ליל פורים בבית מדרשו של מרן הגר"י רצאבי שליט"א

מרן הגר"י רצאבי שליט"א בהילולת הרש"ש זלה"ה שע"י מוסדות 'תורת משה' ירושלים, בהשתתפות מרן הראשון לציון הגר"י יוסף שליט"א

חנוכת לשכת רב העיר בני ברק הגאון הרב מסעוד בן שמעון שליט"א | צילום: שוקי לרר

ניחום אבלים בבית מרן הגר"מ צדקה שליט"א
ראש ישיבת פורת יוסף

מרן הגר"י רצאבי שליט"א באפיית מצות ע"י כוללי טהרות | צילום: שוקי לור

מרן שליט"א באפיית מצות במאפיית 'מסורת'
שתחת הכשרות המהודרת של בד"ץ פעולת צדיק

מרן הגר"י רצאבי שליט"א בהילולת מוהר"ר חיים סנואני זלה"ה שע"י כולל תורת חכם
בראשות ידידינו הרב אפרים לוי שליט"א

מרן שליט"א בביקור ביקב 'הברכה' של ידידנו הרב אלעד עקיבא הי"ו בגדרה.
שתחת הכשרות המהודרת של בד"ץ 'פעולת צדיק'

אשמח בבוא פסח

שירה חדשה לענין פסח, סימן אני שלם יוסף

שירה חדשה וחשובה זו לחג הפסח מתוך כתי"ק של מהרש"ש זיע"א נעים זמירות ישראל, מלבד שירות נוספות אשר שם השתדלנו לפרסם כאן לזכות את הרבים מאחר שכמעט ואין מצויים בידינו שירים מיוחדים לפסח. יב"ן.

אשמח בבוא פסח, שמחה גדולה. אנעים בקול שירה, יומם וליילה. אזכיר לתעצומות, אדיר ונעלה. האל אשר פדה, עמו בחמלה: אשמח

ביום בני איש תם, האל בחסדו. על יד יקותיאל, נביאו ועבדו. פרעה וכל עמו, הכה בפחדו. ויהמו פולם, מקול המולה: אשמח

גע פאב עמו, מלוחציהם. שלח ילוד עמרם, דן אויביהם. דם גם צפרדע, הרחיש למימם. כנים וגם ערוב, השחית וכלה: אשמח

דע פאב עמו, מלוחציהם. שלח ילוד עמרם, דן אויביהם. דם גם צפרדע, הרחיש למימם. כנים וגם ערוב, השחית וכלה: אשמח

הת וגם דבר, ושחין דבקם. ברד והארבה, רוקו הציקם. חשך חבשיהם, גם איש ולא קם. פלה בכור אונם, עבר וגלה: אשמח

ות וגם דבר, ושחין דבקם. ברד והארבה, רוקו הציקם. חשך חבשיהם, גם איש ולא קם. פלה בכור אונם, עבר וגלה: אשמח

זה וגם שילח, פרעה ועמו. משחית חצות ליל, עבר הקימו. בקצף וכליון, הוציא לעמו. על צר אשר קפר, לנהוג גדולה: אשמח

חה וגם שילח, פרעה ועמו. משחית חצות ליל, עבר הקימו. בקצף וכליון, הוציא לעמו. על צר אשר קפר, לנהוג גדולה: אשמח

טה וגם קרא, לאהרן ומשה. קומו צאו הכל, אין לי להקשה. כי זה אלד"כם, גבור וקשה. רצה לקרבכם, לשמו סגולה: אשמח

יה וגם קרא, לאהרן ומשה. קומו צאו הכל, אין לי להקשה. כי זה אלד"כם, גבור וקשה. רצה לקרבכם, לשמו סגולה: אשמח

*עדיף לעג"ד בן חזקתו. יב"ן.
**ביארנו זאת בהרחבה בס"ד בשערי יצחק
התשפ"ג בשל"ד. יב"ן.

נעימות שיר

אזכיר לתעצומות. פירוש, אזכיר בשירה זו המעשים העצומים שעשה השם שהוא אדיר וכו'. איש תם. יעקב, שנאמר ויעקב איש תם יושב אהלים: יקותיאל. זה משה, שקיוו ישראל לאל בימיו: הכה בסחדי. היא מדת הדין הקשה. כי הגבורה נקראת פחד, שמכח הדין פחדים ממנה כל הנבראים, וכענין שנאמר וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. וכן בעניינינו הוא אומר וירא ישראל את הדין הגדולה, ותרגם אונקלוס ית "גבורת" ידא רבתא ע"כ. וכן פירש רש"י שם, "הגבורה" הגדולה ע"כ: ויהי כולם מקול המולה. שנאמר ויהם את מחנה מצרים. וכתב רש"י לשון מהומה והרעמת קול ע"ש. וכן אמר דוד בתהלים זורמו מים עבות, קול נתנו שחקים, קול רעמך בגלגל, האירו ברכים תבל רגזה ותערעש הארץ: ידע וכו'. כמו שנאמר ויאנחו בני ישראל וכו' וידע אלד"ם. וסמך לזה ומשה היה רועה וכו': הרחיש למימם. שנאמר ושרץ היאור צפרדעים. ובמדרש הגדול, נס בתוך נס, לא היו צפרדעים ביאור כל עיקר אלא בו ביום עלו שנאמר ושרץ היאור וכו': השחית וכלה. כמו שנאמר תשחת הארץ מפני הערוב. ובמדרש שכל טוב, מה השחתה היו עושים, היו חושפים ומפשיגין האילנות ומשחיתים יכול הארץ, ונכנסים בבתים ונטלים התינוקות מעריסותיהם והורגים אותם ע"כ. וזהו שאומר השחית, את הארץ. וכלה, את התינוקות: שחת. חוזר על מכת ערוב שאמר קודם. ורוצה לומר ואחר השחתת הערוב בא גם דבר וכו': והארבה רוקו הציקם. שרוקו של הארבה ממימת ומיבש, וזהו שנאמר ויסר מעלי "רק" את המות הזה, רק מלשון רוק, וכמ"ש במדרש הגדול ע"ש. וכן שמעתי שמסוכן לאכול את ראש הארבה כי הוא ארסי. ובכתי"ק של מהרש"ש מחבר שירה זו כתב וניקד ריקו. אבל צריך לומר רוקו, הריש בחולם לא בצירי וכמו שפירשנו. ומהרש"ש התחלף לו ניקוד חולם בצירי, לפי מבטא מקומו מחוץ שרעב שבדרום תימן שאינם מבדילים בין חולם לצירי כידוע. וזה מצוי לו בעוד מקומות: חשך חבשיהם וכו'. שבשלשה ימים הראשונים לא ראו איש את אחיו, והיו אז כמו חבוש בבית האסורים שאינו יכול לצאת ולעשות כלום. ובשלושה ימים שאחר כך היה חשך מוכפל על זה שגם לא קמו איש מתחתיו וכו' כמו שפרש"י שם (שמות י', כ"ב). ונקט מהרש"ש גם איש "ולא" קם, כלשון הפס' ולא קמו איש וכו', ולצורך משקל השיר: ונגלה. שבעצם העברתו וגילוי נפרדו כל נשמות הבכורים מגופם ומתו, כמעשה אבן השואבת (מגנט). והרחיב בזה האור החיים (שמות י"א, ה'): לכה וגם שילח. בתחילה לקה עשר מכות על שמאן לשלחם, ולבסוף גם שילחם בעל כרחו ולא הועיל כלום, ונמצא שלקה בחנם: שילח פרעה עצמו. שהיו מלווים אותם. כן פירש המחבר מהרש"ש בספרו חמדת ימים שם על פסוק ויהי בשלח פרעה: הקימו. ממטתו. וכמ"ש ויקם פרעה לילה. ושיעור הלשון, משחית עבר בחצות ליל והקימו וכו': בקצה וכו' לעצמו. שנאמר ועברתי בארץ וגו', אין עברה אלא זעם שנאמר ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה. כן דרשו במכילתא שם: צאו הכה. כמו שאמרתם, ולא כמו שאמרתני אני מי ומי ההולכים וכו': אין לי להקשה. את שעבדי עליכם. אי נמי להקשות לבי ולא לשלח אתכם: יצא ילוד. זה היה עוד קודם וכמפורש בתורה, ואין מוקדם ומאוחר בתורה, וכמ"ש בשירה: רדף מסכה. דרך סלילה וכבושה. וזה היה ע"י עמוד הענן שהיה מהלך לפניהם, וכל הנמוך מגביהו וכל הגבוה משפילו ומכה נחשים ועקרבים ומכבד ומרביץ לפנייהם: וביום טעותו. כי טעה במה שהוגד לו אז נבואת בין הבתרים כי גר יהיה זרעך ארבע מאות שנה והם לא נשתעבדו אלא רד"ו כמנין בר"ח, אז הוברר לו כי בר"ח העם: ידך חרבי. להרוג את כולם, וכמ"ש אריק חרבי: פיהר והשיגם. שמה שהלכו ישראל בשלושה ימים, הלכו שריו ביום ומחצה, ופרעה עצמו מיהר והלך ביום אחד, לכך נאמר ופרעה הקריב: סבב וכו'. הקיפם במרכבותיו שלא יברחו, כמו סובו ציון והקיפוה. ואולי יש לפרש לפי מה ששמעתי שאחד מטכסיסי המלחמה שבאים הפרשים בשורה אחת זה אחר זה ובסיבוב, כדי להטעות ולהבהיל את שונאיהם שיחשבו כאילו באים עליהם חיל גדול עצום ורב בלי מספר, ובאמת אינם רבים כל כך רק שהם עצמם מסתובבים כל העת. ואפשר שזהו כוונת המדרש שהיו נוסעים חבורות חבורות ואכמ"ל עוד: אשר ראו העליון דקדום. וכמ"ש שם וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאוד ויצעקו וגו': כי פחדו כולם וכו'. כמ"ש במכילתא באותה שעה היו ישראל דומים ליונה שבורת מפני הנץ וכו' כיון שראו ישראל ים סוגר ושונא רודף נשאו עיניהם בתפלה, ועליהם מפורש בקבלה יונתי בחגי הסלע וכו' השמיעני את קולך כי קולך ערב, בתפלה ע"ש: דסוף גרסם. שהים פלטם ליבשה, וכמ"ש וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים וכו' אז ישיר משה וגו'. וסוף, הם צמחים שגדלים בשפת האגם: ים בוא נא. היא הגאולה השלימה. וכמ"ש כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות: זכיתי להתחיל ולסיים פירוש זאת השירה היקרה, לכג"ק מוריני האלד"ר רבינו שלום שבזי זת"ל ולכל ישראל, היום יום ששי מעלי שבא דפרשת בשלח התש"פ, ונדפס כאן בקיצור.

ג"ב. שירה זו נדפסת כאן לראשונה מתוך תכלאל כתי"ק של הרב המחבר מהר"ש שבזי זיע"א. עיין אודותיו בהרחבה בשערי יצחק מוצש"ק פרש' משפטים התש"פ.

ניקדתי ופסקתי השירה ע"פ כתי"ק שם, ולפי דקדוק משקל השיר.

הנכ"י משה בן כבוד אאמ"ר הגאון רבי יצחק רצאבי יב"ן

דמאַר – מעבדות לחרות אַביחזא שאער

המעמד הגדול של
הקהל
פני רבו
ומעמד סיום ש"ס

הננו להזמין את כלל שוחרי התורה וההלכה,
תושבי נתיבות והסביבה
למעמד הגדול של הקבלת פני רבו

במעמד:
מרן עמוד ההוראה

רבי **יצחק רצאבי** שליט"א

רבני הקהילות, ראשי כוללים, ואישי ציבור
ובראשם מורינו הגאון הגדול

רבי **חיים מגורי** שליט"א

המעמד יתקיים ביום ראשון י"ח ניסן ג' דחווה"מ פסח התשפ"ו
בהיכל בית הכנסת בית מהרי"ץ והרש"ש
רח' דרכי רפאל 10, נתיבות

המעמד יפתח בתפילת מנחה בשעה: 18:35
דרשות הרבנים, תפילת ערבית ולאחריה דרשת מרן שליט"א

שאלות ותשובות בסוף השיעור
- מעמד סיום הש"ס -
וריקודים של מצווה

תזכו לשנים רבות,
שמחים במזעדים מוזכים